

Projektas

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS DĖL PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS PATVIRTINIMO

2017 m. vasario 23 d. Nr. T2-
Panevėžys

Vadovaudamasi Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 10 d. sprendimu Nr. T-77 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų patvirtinimo“, 22.8 papunkčiu, Savivaldybės taryba **n u s p r e n d ž i a**:

Patvirtinti Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos ataskaitą (pridedama).

Renata Valantiniene
2017-02-07

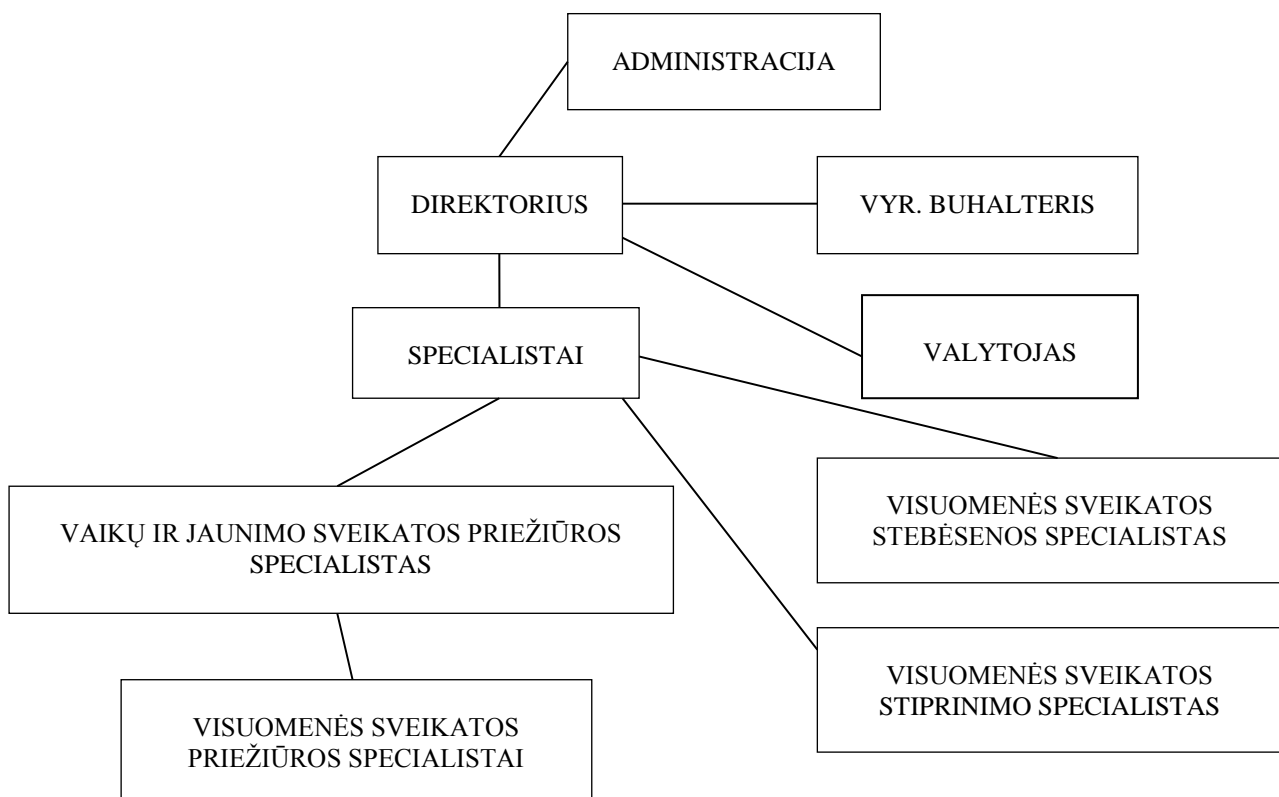
PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Vadovaujantis Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2007 m. gruodžio 20 d. sprendimu Nr. T-287 „Dėl pritarimo steigti biudžetinę įstaigą Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biurą“, 2008 m. rugsėjo 1 d. įkurtas Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau – Biuras).

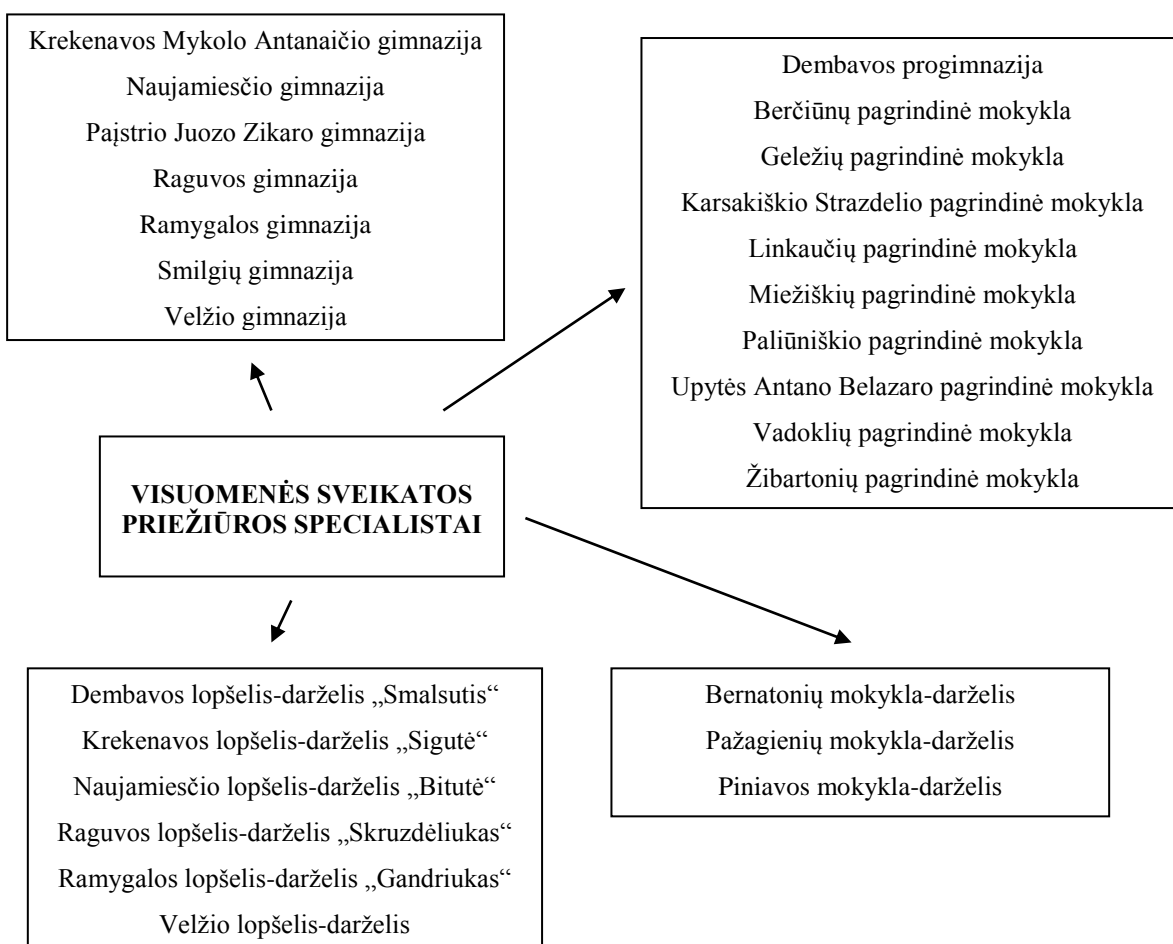
Biuras yra Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos iš savivaldybės biudžeto iš dalies išlaikoma savivaldybės biudžetinė visuomenės sveikatos priežiūros įstaiga, kuri vykdo valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas: visuomenės sveikatos priežiūrą savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimą, visuomenės sveikatos stebėseną ir savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymu, Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos sistemos įstatymu, Lietuvos Respublikos sveikatos priežiūros įstaigų įstatymu, Lietuvos Respublikos visuomenės sveikatos priežiūros įstatymu, kitais teisės aktais ir Biuro nuostatais, patvirtintais Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 10 d. sprendimu Nr. T-77 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų patvirtinimo“.

Pagrindinis Biuro veiklos tikslas – rūpintis Panevėžio rajono savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO STRUKTŪRA

PANEVĖŽIO RAJONO ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ, KURIOSE VYKDOMAS VAIKŲ IR JAUNIMO SVEIKATOS STIPRINIMAS, TINKLAS

Biuro visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vykdo sveikatos priežiūrą Panevėžio rajono švietimo įstaigose. Jų veiklą kontroliuoja ir koordinuoja Biuro vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė.

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO DARBUOTOJŲ PAREIGYBIŲ SĄRAŠAS

Eil. Nr.	Darbuotojų pareigų pavadinimas	Pareigybių skaičius	Tarnybinio atlyginimo koeficientas
1.	Direktorius	1	22
2.	Vyriausiasis buhalteris	0,75	17
3.	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	1	15
4.	Vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistas	1	15
5.	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistas	2	15
6.	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistas	8,75	11,5
7.	Valytojas	0,5	MMA
8.	Iš viso	15	

2016 m. gruodžio 31 d. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure dirbo 19 darbuotojų, 13 iš jų – visuomenės sveikatos priežiūros specialistai. Biure dirba

11 darbuotojų, turinčių aukštąjį universitetinį išsilavinimą, 3 iš jų suteiktas magistro kvalifikacinis laipsnis.

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO FINANSAVIMAS 2016 METAIS

Eil. Nr.	Finansavimo šaltiniai	2015 m.	2016 m.
1.	Savivaldybės biudžetas	4,2 tūkst. Eur	4,8 tūkst. Eur
2.	Finansavimas iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos	129,4 tūkst. Eur	134,1 tūkst. Eur
3.	Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšos	3,4 tūkst. Eur	4,8 tūkst. Eur
	Iš viso	137 tūkst. Eur	143,7 tūkst. Eur

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO VEIKLAI ĮTAKOS TURĖJUSIŲ VEIKSNIŲ APŽVALGA

1. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklai įtakos turėję išoriniai veiksniai:

1.1. Nepalanki socialinė, ekonominė situacija visuomenėje lemia sveikatos netolygumų didėjimą;

1.2. Panevėžio rajono gyventojams trūksta asmeninės atsakomybės ir motyvacijos rūpintis savo sveikata, tačiau didėja Panevėžio rajono gyventojų susidomėjimas Biuro veikla, siūlomomis sveikatinimo priemonėmis;

1.3. Panevėžio rajono savivaldybėje trūksta visuomenės sveikatos priežiūros specialistų;

1.4. Įgyvendinant Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo reikalavimus dėl valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų (visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo, bendrojo ugdymo mokyklose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas, visuomenės sveikatos stiprinimas, visuomenės sveikatos stebėseną) vykdymo ir siekiant galutinai įtvirtinti visuomenės sveikatos svarbą valstybės ir savivaldybės politikoje, buvo stiprinama ir plėtojama visuomenės sveikatos priežiūros veikla savivaldybėje. Su funkcijų įgyvendinimu tiesiogiai susijęs veiksnys – gautas finansavimas iš Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijos. Šiomis lėšomis buvo finansuojamos prioritetinės Biuro veiklos sritys, lėšos gautos I ketvirčio pradžioje, o tai leido planingai ir optimaliai jas naudoti;

1.5. 2016 m. prie Biuro veiklos užtikrinimo prisidėjo Panevėžio rajono savivaldybės skiriamos lėšos. Panevėžio rajono savivaldybės taryba 2016 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-18 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2016 metų biudžeto patvirtinimo“ Biurui skyrė 4,8 tūkst. Eur;

1.6. Panevėžio rajono savivaldybės taryba 2016 m. kovo 30 d. sprendimu Nr. T-64 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės 2016 metų visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos patvirtinimo“ Biuro projektams „Kūnas sveikas tada, kai sveika siela“ ir „Mokausi plaukti“ skyrė 4,8 tūkst. Eur;

1.7. Vadovaujantis Higienos instituto ir Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 m. rugsėjo 22 d. panaudos sutartimi Nr. VTP-22, Panevėžio rajono švietimo įstaigų sveikatos kabinetams perduota 20 naujų kompiuterių su programine įranga (iš viso už 13 961 Eur). Kompiuteriai skirti dirbti su Vaikų sveikatos stebėsenos informacine sistema, skirta sistemingam vaikų sveikatos būklės stebėjimui ir kryptingam sveikatos politikos formavimui.

2. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro veiklai įtakos turėję vidiniai veiksniai:

2.1. Biuro specialistai kėlė kvalifikaciją, dalyvavo konferencijose, kursuose bei seminaruose;

2.2. Biuras neturi tinkamų patalpų, kur būtų galima vesti mokymus, renginius bei paskaitas. Renginių metu bendradarbiaujama su vietos bibliotekomis, mokyklomis ir kultūros centrais, bendruomenėmis, kitais partneriais, kurie sudaro galimybes vykdyti veiklas jų patalpose;

2.3. Biure 2016 m. keitėsi darbuotojai, kurie vykdo sveikatos priežiūrą Panevėžio rajono švietimo įstaigose;

2.4. Mažas Biuro darbuotojų darbo užmokestis neleidžia pritraukti aukštos kvalifikacijos specialistų, sunku motyvuoti dabartinius, vyksta nuolatinė darbuotojų kaita;

2.5. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. vasario 5 d. įsakymu Nr. V-168 „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. sausio 12 d. įsakymo Nr. V-24 „Dėl finansavimo skyrimo 2009–2014 m. Norvegijos finansinio mechanizmo programos Nr. LT11 „Visuomenės sveikatai skirtos iniciatyvos“ priemonės „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas“ projektams“ pakeitimo“, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro projektui „Sveikatos priežiūros paslaugų teikimo Molėtų, Panevėžio ir Utenos rajonų mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose gerinimas“ skirta 246 163,03 Eur. 2015 metais sveikatos kabinetai buvo remontuojami, o 2016 m. šie kabinetai aprūpinti baldais, medicinine įranga ir sveikos gyvensenos įgūdžių lavinimo priemonėmis. Projekto įgyvendinimo metu suremontuotas ir įvairiomis priemonėmis aprūpintas 21 Panevėžio rajono švietimo įstaigų sveikatos kabinetas už 102 837,63 Eur (paprastasis remontas – 17 342,57 Eur, baldai – 18 496,61 Eur, kompiuterinė ir programinė įranga – 2 821,15 Eur, kitos sveikatos kabinetų priemonės – 64 177,30 Eur).

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO VEIKLA IR REZULTATAI ĮGYVENDINANT 2016 METŲ VEIKLOS PLANĄ

Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos plane, patvirtintame Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2016 m. vasario 18 d. sprendimu Nr. T-39 „Dėl Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos plano patvirtinimo“, buvo numatyti trys uždaviniai ir priemonės jiems įgyvendinti.

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS PLANO ĮGYVENDINIMAS

Eil. Nr.	Vykdomos programos, projektai, priemonės	Vykdytojai	Vykdymo laikotarpis	Vertinimo kriterijai	Pasiekti rezultatai
I.	Visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas.				
1.1.	Sveikatos sauga ir stiprinimas, bendrieji sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimai	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	308 užsiėmimai, 5 704 dalyviai
1.2.	Sveika mityba ir nutukimo prevencija	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	99 užsiėmimai, 2 139 dalyviai
1.3.	Fizinis aktyvumas	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	229 užsiėmimai, 6 548 dalyviai
1.4.	Psichikos sveikata (smurto, savižudybių prevencija, streso kontrolė ir kt.)	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	30 užsiėmimų, 717 dalyvių
1.5.	Aplinkos sveikata	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	35 užsiėmimai, 1 090 dalyvių
1.6.	Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	71 užsiėmimas, 2 012 dalyvių
1.7.	Lytiškumo ugdymas, AIDS ir lytiškai plintančių ligų prevencija	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	46 užsiėmimai, 872 dalyviai
1.8.	Užkrečiamų ligų profilaktika, asmens higiena	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	159 užsiėmimai, 2 892 dalyviai
1.9.	Ėduonies profilaktika ir burnos higiena	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	74 užsiėmimai, 1 144 dalyviai
1.10.	Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	45 užsiėmimai, 1 065 dalyviai
1.11.	Atmintinų dienų minėjimai	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų atmintinų dienų skaičius, dalyvių skaičius	61 užsiėmimas, 4 446 dalyviai

1.12.	Pedikuliozės patikra ir profilaktika	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius	100 užsiėmimų.
1.13	Niežų patikra ir profilaktika	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius	21 užsiėmimas
1.14.	Mokinių ir vaikų konsultavimas	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Suteiktų konsultacijų skaičius	1 245 konsultacijos
1.15.	Konsultacijų teikimas kūno kultūros mokytojams dėl darbo su skirtingomis fizinio ugdymo grupėmis ir dėl mokinių/vaikų galimybės dalyvauti sporto varžybose	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Suteiktų konsultacijų skaičius	182 konsultacijos
1.16.	Rekomendacijų teikimas mokyklų administracijai dėl saugios ir sveikatos stiprinimui pritaikytos aplinkos kūrimo	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Pateiktų rekomendacijų skaičius	37 rekomendacijos
1.17.	Valgiaraščio ir mokinių maitinimo atitikties vertinimas ugdymo įstaigose	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Pateiktų vertinimų skaičius	255 vertinimai
1.18.	Sveikatos stiprinimo priemonių, skirtų tėvams (globėjams, rūpintojams), pedagogams organizavimas pagal atskirų mokyklų nustatytas prioritėtines kryptis ir poreikius žodžiu (grupėms ir individualiai), raštu, per informacines sistemas, stenduose, straipsniuose	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų sveikatos stiprinimo priemonių skaičius, parašytų straipsnių skaičius, parengtų stendų skaičius	246 sveikatos stiprinimo priemonės, 213 (publikuota kartu) straipsnių, parengti 122 stendai
1.19	Darbo ataskaitų rengimas, pateikimas ir analizė (ketvirtinių, pusmetinių ir metinių)	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai	I–IV ketv.	Pateiktų ataskaitų skaičius	91 ataskaita (ketvirtinė, pusmetinė), 13 suvestinių ataskaitų
II.	Visuomenės sveikatos stiprinimas.				
2.1.	Konkursas „Sveikatos ambasadorius“	Visuomenės sveikatos biuras	II ketv.	Kandidatų skaičius	2 kandidatai
2.2.	Sveikatos mokykla	Visuomenės sveikatos	II–III ketv.	Mokyklų skaičius	3 sveikatos mokyklos,

		stiprinimo specialistai		Dalyvių skaičius	46 dalyviai
2.3.	Dalyvavimas projekto „Nedelsk“ ėjimo / bėgimo maratono renginyje	Visuomenės sveikatos biuras.	II ketv.	Dalyvių skaičius	234 dalyviai
2.4.	Konkursas „Sveikatą stiprinanti bendruomenė“	Visuomenės sveikatos biuras	I ketv.	Dalyvių skaičius	5 bendruomenės
2.5.	Akcija „Išgelbėkime vyrus“	Visuomenės sveikatos biuras	II ketv.	Dalyvių skaičius	Neįvyko
2.6.	Širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimas	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Organizuotų užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	7 užsiėmimai, 2 dalyviai, 12 laisvųjų klausytojų
2.7.	Sveikos mitybos skatinimas ir nutukimo prevencija	Visuomenės sveikatos biuras	I–IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	6 renginiai, 96 dalyviai
2.8.	Fizinio aktyvumo skatinimas	Visuomenės sveikatos biuras	I–IV ketv.	Užsiėmimų skaičius, dalyvių skaičius	60 užsiėmimų, 897 dalyvis.
2.9.	Psichikos sveikatos stiprinimas	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	2 renginiai, 47 dalyviai.
2.10.	Lėtinių neinfekcinių ligų profilaktikos renginiai	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	4 renginiai, 114 dalyvių
2.11.	Aplinkos sveikatos stiprinimo renginiai	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	Neįvyko
2.12.	Užkrečiamųjų ligų profilaktika, asmens higiena	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	1 renginys, 19 dalyvių
2.13.	Kraujotakos sistemos ligų profilaktika	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	III–IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	6 renginiai, 109 dalyviai
2.14.	Traumų ir nelaimingų atsitikimų prevencija	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	IV ketv.	Renginių skaičius, dalyvių skaičius	3 renginiai, 85 dalyviai
2.15.	Pranešimų skaitymas įvairiuose renginiuose aktualiomis sveikatos	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Pranešimų skaičius, dalyvių skaičius	Neįvyko

	stiprinimo temomis				
2.16.	Publikacijos Panevėžio rajono spaudoje bei biuro internetinėje svetainėje aktualiomis sveikatinimo temomis	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Publikuotų straipsnių skaičius (unikaliais vienetais)	51 straipsnis biuro internetinėje svetainėje, 9 straipniai savaitraštyje „Tėvynė“
2.17.	Informacinių leidinių (lankstinukų, atmintinių, brošiūrų) aktualiomis sveikatinimo temomis rengimas	Visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai	I–IV ketv.	Parengtų leidinių skaičius.	4 leidiniai
III. Visuomenės sveikatos stebėseną					
3.1.	Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos parengimas	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I ketv.	Parengta metinė ataskaita	1 ataskaita
3.2.	Mokinių traumatizmas Panevėžio rajono mokyklose 2015–2016 m. m.	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I ketv.	Pateikta ataskaita	1 ataskaita
3.3.	Kuprinių svėrimo akcijos duomenų apibendrinimas ir analizė	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	III ketv.	Akcijoje dalyvavusių mokinių skaičius, tyrimo rezultatai	454 mokiniai, 1 analizė
3.4.	Panevėžio rajono mokyklinio amžiaus vaikų sveikata 2016 metais	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	IV ketv.	Pateikta ataskaita	1 ataskaita
3.5.	Visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių (patvirtintų Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2014 m. gruodžio 19 d. įsakymu Nr. V-1387) kaupimas, vertinimas ir pokyčių analizavimas (prevencinės profilaktinės programos, aplinkos veiksniai, demografiniai ir socialiniai-ekonominiai veiksniai, darantys įtaką sveikatai, sveikatos priežiūros įstaigų veiklos rodikliai)	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I–IV ketv.	Surinktų visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių sąrašo duomenų dalis	100 proc.

3.6.	Elektroninės visuomenės sveikatos duomenų bazės tobulinimas ir pildymas, stebėsenos rodiklių suvedimas	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I–IV ketv.	Suvestų į duomenų bazę duomenų dalis	100 proc.
3.7.	Tyrimų organizavimas ar dalyvavimas juose Panevėžio rajone	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I–IV ketv.	Tyrimų skaičius	2 tyrimai
3.8.	Informacijos teikimas ir ugdymo įstaigų administracijos, tėvų (globėjų, rūpintojų), klasių vadovų konsultavimas apie mokinių sveikatą žodžiu (grupėms ir individualiai), raštu, per informacines sistemas, stenduose, straipsniuose	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	I–IV ketv.	Parengtos ir pristatytos informacijos skaičius. Suteiktų individualių konsultacijų skaičius	113 informacinių pranešimų, 26 konsultacijos
3.9.	Mokinių sveikatos stebėseną	Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	III–IV ketv.	profilaktiškai sveikatą patikrinusių vaikų procentas	97 proc. vaikų
3.10.	Informaciniai pranešimai Panevėžio rajono spaudoje bei biuro internetinėje svetainėje apie rajono gyventojų sveikatos rodiklių pokyčius	Visuomenės sveikatos stebėsenos specialistas	II–IV ketv.	Publikuotų pranešimų skaičius	3 informaciniai pranešimai

Įstaigų administracijos, tėvai (globėjai, rūpintojai) ir klasių vadovai apie mokinių sveikatą informuojami susirinkimuose. Rekomendacijos mokyklų administracijai dėl saugios ir sveikatos stiprinimui pritaikytos aplinkos kūrimo teikiamos pedagogų susirinkimuose. Švietimo įstaigų darbuotojai ir mokinių tėvai (globėjai, rūpintojai) įtraukiami į sveikatinimo veiklą renginių vaikams metu.

Panevėžio rajono mokinių sveikatą stiprina ir sveikos gyvensenos įgūdžius formuoja visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, kviestiniai lektoriai ir instruktoriai. Pasirengti paskaitoms, pamokoms ar pranešimams padeda vaikų ir jaunimo sveikatos priežiūros specialistė, kuri kartu ir koordinuoja jų veiklą. Biuras 2016 m. Panevėžio rajono švietimo įstaigose ir Panevėžio bendruomenėse įgyvendino 2 projektus, finansuotus Panevėžio rajono savivaldybės 2016 metų visuomenės sveikatos rėmimo specialiosios programos lėšomis.

2016 m. paskaitas skaitė ir užsiėmimus Panevėžio rajono gyventojams vedė visuomenės sveikatos stiprinimo specialistai bei kviestiniai lektoriai ir instruktoriai. Bendradarbiaujant su Lietuvos sveikuolių sąjunga Ėriškių, Upytės ir Pajstrio bendruomenėse suorganizuotos savaitės trukmės sveikatos stovyklos „Sveikesnio pasirinkimo link“.

Pridedama Panevėžio rajono savivaldybės 2015 metų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita (1 priedas).

2017 METŲ VEIKLOS PRIORITETINĖS KRYPTYS

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 35 punktu, vykdyti valstybines (valstybės perduotas savivaldybėms) visuomenės sveikatos priežiūros funkcijas:

1.1. Visuomenės sveikatos priežiūra savivaldybės teritorijoje esančiose ikimokyklinio ugdymo ir bendrojo ugdymo mokyklose ugdomų mokinių pagal ikimokyklinio, priešmokyklinio, pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas;

1.2. Visuomenės sveikatos stiprinimas;

1.3. Visuomenės sveikatos stebėseną.

2. Širdies ir kraujagyslių ligų rizikos grupės asmenų sveikatos stiprinimas bendradarbiaujant su VšĮ Panevėžio rajono savivaldybės poliklinika ir VšĮ Krekenavos pirminės sveikatos priežiūros centru.

3. Išlaikyti visus dabartinius darbuotojus, kelti jų kvalifikaciją, gerinti jų darbo sąlygas.

4. Modernizuoti ir plėsti visuomenės sveikatos priežiūros paslaugų infrastruktūrą pasinaudojant 2014–2020 metų Europos Sąjungos fondų investicijų ir kitų paramos programų lėšomis (08.4.2-ESFA-R-630 „Sveikos gyvensenos skatinimas regioniniu lygiu“).

PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURAS

Biudžetinė įstaiga, Beržų g. 50, 36145 Panevėžys, tel. (8 45) 43 30 93, el. p. vsb@panrs.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 301845541

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS 2015 METŲ VISUOMENĖS
SVEIKATOS STEBĖSENOS ATASKAITA**

PANEVĖŽYS, 2016

TURINYS

ĮVADAS	3
2. BENDROJI DALIS	4
2.1. PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“)	4
3. SPECIALIOJI DALIS	11
ATRINKTŲ RODIKLIŲ DETALI ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS.....	11
3.1. PANEVĖŽIO RAJONO DARBINGO AMŽIAUS ASMENŲ, PIRMĄ KARTĄ PRIPAŽINTŲ NEĮGALIAIS, SKAIČIUS	110
3.2. PANEVĖŽIO RAJONO GYVENTOJŲ TRANSPORTO ĮVYKIUOSE PATIRTOS TRAUMOS	11
3.3. IŠVENGIAMA HOSPITALIZACIJA	12
IŠVADOS	14
REKOMENDACIJOS	17

ĮVADAS

Visuomenės sveikatos stebėsenos savivaldybėje tikslas – sistemingai rinkti, analizuoti ir interpretuoti visuomenės sveikatą atspindinčius rodiklius, kad būtų sukuriamas pagrindinis atliekamos stebėsenos produktas / rezultatas – tai informacija veiksams/ intervencijoms atlikti. Taip pat, kad būtų vykdoma visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų sklaida bei tinkamai informuoti savivaldybės politikai, siekiant efektyvaus valstybinių (valstybės perduotų savivaldybėms) bei savarankiškųjų visuomenės sveikatos priežiūros funkcijų įgyvendinimo savivaldybės teritorijoje.

Visuomenės sveikatos stebėseną savivaldybėje vykdoma vadovaujantis Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakymu „Dėl Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2003 m. rugpjūčio 11 d. įsakymo Nr. V-488 „Dėl Bendrųjų savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo“.

Ataskaitoje pateikiami ir aprašomi 2015 m. visuomenės sveikatos būklę atspindintys duomenys Panevėžio rajono savivaldybėje. Pateikiami rodikliai atspindi, kaip įgyvendinami Lietuvos sveikatos programos (toliau – LSP) tikslai bei jų uždaviniai. LSP išskeltų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo savivaldybėse stebėsenai parengtas baigtinis pagrindinių rodiklių sąrašas (toliau – PRS), kurį sudaro *51 unifikuotas rodiklis*, geriausiai apibūdinantis LSP siekinius. Ataskaita parengta remiantis oficialiais statistikos šaltiniais. Rengiant šią ataskaitą vadovautasi ir Higienos instituto Sveikatos informacijos centro (HI SIC) parengtu leidiniu „Visuomenės sveikatos būklė savivaldybėse 2015 m.“

2. BENDROJI DALIS

2.1. PAGRINDINIŲ STEBĖSENOS RODIKLIŲ SAVIVALDYBĖJE ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS („ŠVIESOFORAS“)

Pagrindinio rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesoforo“ kūrimas) atliekamas palyginant 2015 metų Panevėžio rajono savivaldybės rodiklius su Lietuvos vidurkiu. Vadovaujantis „šviesoforo“ principu, visos 60 Lietuvos savivaldybių suskirstytos į 5 grupes (po 12 savivaldybių kiekvienoje grupėje):

- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis atspindi geriausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su geriausiais rodikliais grupei* ir žymimos **žalia spalva**;
- 12 savivaldybių, kuriose stebimas rodiklis rodo prasčiausią situaciją, priskiriamos *savivaldybių su prasčiausiais rodikliais grupei* ir žymimos **raudona spalva**;
- likusių 36 savivaldybių rodiklio reikšmės žymimos **geltona spalva**. Šių savivaldybių rodikliai interpretuojami kaip atitinkantys Lietuvos vidurkį.

PRS analizės ir interpretavimo tikslas – įvertinti, kokia esama gyventojų sveikatos ir sveikatą lemiančių veiksnių situacija savivaldybėje, įvertinant Lietuvos sveikatos programos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo kontekste, ir kokių intervencijų / priemonių reikia imtis, siekiant stiprinti savivaldybės gyventojų sveikatą ir mažinti sveikatos netolygumus.

Panevėžio rajono savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitoje analizuojamų rodiklių duomenys ir jų interpretavimas pateikiami 1 lentelėje „Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“.

Remiantis profilio rodikliais ir jų interpretavimo rezultatais („šviesoforas“ ir santykis) pasirinktos 3 pagrindinio rodiklių sąrašo reikšmės, kurių rodiklis ar pokyčio kryptis prasčiausia, palyginti su kitomis savivaldybės profilio reikšmėmis (raudonos spalvos pagrindinių rodiklių sąrašo reikšmės). Sudarytas Panevėžio rajono savivaldybės probleminių visuomenės sveikatos sričių (temų) sąrašas. Šiose srityse atlikta atrinktų rodiklių detalesnė analizė ir vertinimas.

Pirmame lentelės stulpelyje pateikiami PRS suskirstyti pagal Lietuvos sveikatos programoje numatomus įgyvendinti tikslus ir uždavinius. Antrajame stulpelyje pateikiama Panevėžio rajono savivaldybės rodiklio reikšmė, trečiajame – atitinkamo rodiklio Lietuvos vidurkio reikšmė, ketvirtajame – mažiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, penktajame – didžiausia reikšmė tarp visų savivaldybių, šeštajame – savivaldybės rodiklio interpretavimas (reikšmės savivaldybėje santykis su Lietuvos vidurkio reikšme ir savivaldybės vietos tarp visų savivaldybių pavaizdavimas pagal „šviesoforo“ principą).

1 lentelė. Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis

Rodiklis	Savivaldybės rodiklis	Lietuvos rodiklis	Min. reikšmė	Maks. reikšmė	Santykis: savivaldybė/ Lietuva
Strateginis tikslas – Pasiiekti, kad 2023 metais šalies gyventojai būtų sveikesni ir gyventų ilgiau, pagerėtų gyventojų sveikata ir sumažėtų sveikatos netolygumai					
Vidutinė tikėtina gyvenimo trukmė	74,5	74,5	69,1	78,8	1
Išvengiamas mirtingumas	34,8	34,4	27,6	47	1
1 TIKSLAS. Sukurti saugesnę socialinę aplinką, mažinti sveikatos netolygumus ir socialinę atskirtį					
1.1. Sumažinti skurdo lygį ir nedarbą					
Mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	24,36	30,84	0	113,81	0,79
Standartizuotas mirtingumas dėl savižudybių (X60-X84) 100 000 gyv.	25,10	30,41	15	75,5	0,82
Mokyklinio amžiaus vaikų, nesimokančių mokyklose, skaičius 1 000 vaikų	54,91	60,23	27,0	130,2	0,91
Socialinės rizikos šeimų skaičius 1 000 gyv.	4,90	3,36	1,1	8,5	1,46
Ilgalaikio nedarbo lygis	3,22	2,52	0,6	9	1,28
Gyventojų skaičiaus pokytis	-10,15	-11,26	-21,7	-5,5	0,9
1.2. Sumažinti socialinę ekonominę gyventojų diferenciaciją šalies ir bendruomenių lygmeniu					
Mirtingumas dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	102,87	110,43	0	254,72	0,9
Standartizuotas mirtingumo dėl išorinių priežasčių (V01-Y98) 100 000 gyv.	102,04	109,75	80,0	169,1	0,9
Mokinių, gaunančių nemokamą maitinimą mokyklose, skaičius 1 000 vaikų	301,97	219,53	106,8	496,4	1,38
Socialinės pašalpos gavėjų skaičius 1 000 gyv.	53,14	38,11	17,0	89,5	1,39
Sergantys tuberkulioze (A15-A19) 100 000 gyv.	59,56	41,86	10,0	115,8	1,42
2 TIKSLAS. Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenamąją aplinką					
2.1. Kurti saugias darbo ir sveikas buitines sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą					
Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.	1,72	1,02	0	3	1,7
Susižalojimo dėl nukritimo atvejų skaičius (W00-W19) 65+ m. amžiaus grupėje 10 000 gyv.	131,72	138,97	83,9	283,2	0,95
Darbingo amžiaus asmenų, pirmą kartą pripažintų neįgaliais, skaičius 10 000 gyv.	72,06	68,87	44,8	126,3	1,05

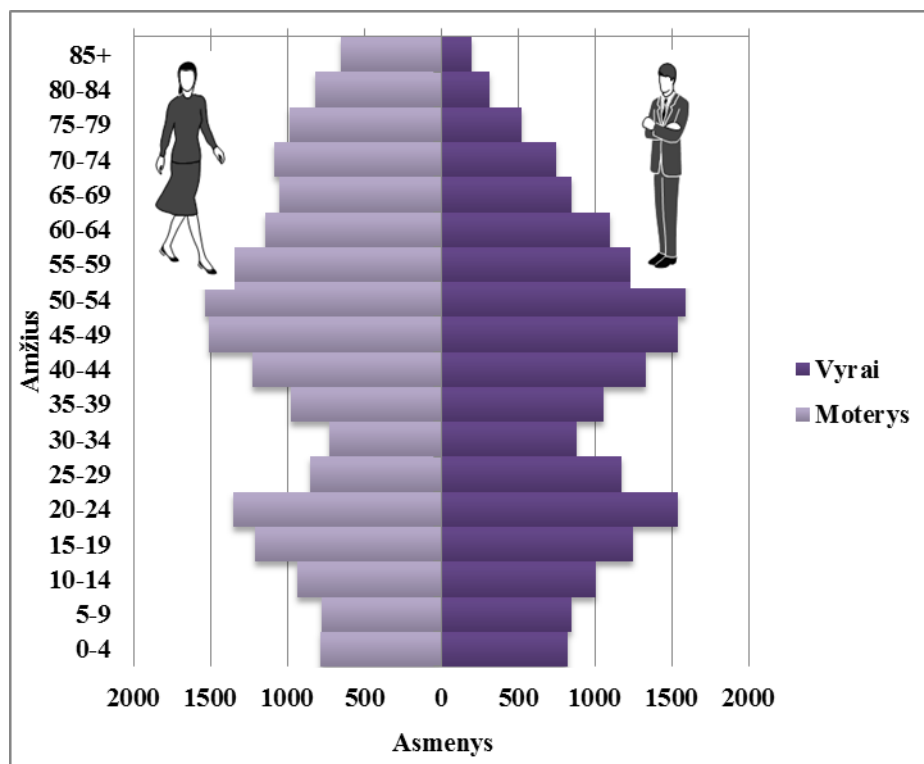

Sergamumas žarnyno infekcinėmis ligomis (A00-A08) 10 000 gyv.	71,74	72,77	7,3	115,7	0,99
2.2. Kurti palankias sąlygas saugiai leisti laisvalaikį					
Mirtingumas dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyv.	8,12	5,03	0	68,96	1,6
Standartizuotas mirtingumo dėl atsitiktinio paskendimo rodiklis (W65-W74) 100 000 gyv.	6,90	4,94	0	18,1	1,4
Mirtingumas dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.	16,24	13,56	0	42,7	1,2
Standartizuotas mirtingumo dėl nukritimo rodiklis (W00-W19) 100 000 gyv.	15,16	13,80	0	37,7	1,1
2.3. Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių					
Mirtingumas dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyv.	13,54	10,57	0	35,64	1,3
Standartizuotas mirtingumo dėl transporto įvykių rodiklis (V00-V99) 100 000 gyv.	12,51	10,5	0	30,2	1,19
Pėsčiųjų mirtingumas dėl transporto įvykių (V00-V09) 100 000 gyv.	2,71	3,86	0	10,8	0,7
Transporto įvykiuose patirtų traumų (V00-V99) skaičius 100 000 gyv.	129,94	65,68	28,4	151,9	1,98
2.4. Mažinti oro, vandens ir dirvožemio užterštumą, triukšmą					
Į atmosferą iš stacionarių taršos šaltinių išmestų teršalų kiekis kg., tenkantis 1 kv. km	225	1010	40	33 395	0,2
Viešai tiekiamo geriamojo vandens prieinamumas vartotojams, proc.	47,25	-	-	-	-
Nuotekų tvarkymo paslaugų prieinamumas vartotojams, proc.	42,55	-	-	-	-
3 TIKSLAS. Formuoti sveiką gyvenimą ir jos kultūrą					
3.1. Sumažinti alkoholinių gėrimų, tabako vartojimą, neteisėtą narkotinių ir psichotropinių medžiagų vartojimą ir prieinamumą					
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	2,71	5,13	0	19,99	0,53
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su narkotikų vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	2,88	5,22	0	26,1	0,55
Mirtingumas dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	18,95	25,20	5,94	67,89	0,75
Standartizuotas mirtingumo dėl priežasčių, susijusių su alkoholio vartojimu, rodiklis 100 000 gyv.	19,39	24,87	8,9	64,3	0,78
Nusikalstamos veikos, susijusios su disponavimu narkotinėmis medžiagomis ir jų kontrabanda 100 000 gyv.	24,36	65,65	0	269,1	0,37
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais	157,86	173,48	120,4	312,7	0,91
Gyventojų skaičius, tenkantis vienai licencijai verstis mažmenine prekyba alkoholiniais gėrimais	146,58	149,70	82,9	270,4	0,98
3.2. Skatinti sveikos mitybos įpročius					
Kūdikių, išimtinai žindyti iki 6 mėn. amžiaus, dalis	32,38	32,03	10,6	47,9	1,01
4 TIKSLAS. Užtikrinti kokybiškesnę ir efektyvesnę sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius					
4.1. Užtikrinti sveikatos sistemos tvarumą ir kokybę, plėtojant sveikatos technologijas, kurių efektyvumas pagrįstas mokslo įrodymais					

Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyv.	27,83	33,62	20,9	59,8	0,83
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1 000 gyv.	7,89	6,94	5,1	12	1,14
4.2. Plėtoti sveikatos infrastruktūrą ir gerinti sveikatos priežiūros paslaugų kokybę, saugą, prieinamumą ir į pacientą orientuotą sveikatos priežiūrą					
Slaugytojų, tenkančių vienam gydytojui, skaičius	2,62	2,14	1,5	4,1	1,22
Šeimos medicinos paslaugas teikiančių gydytojų skaičius 10 000 gyv.	5,50	7,10	2,8	11,2	0,92
Apsilankymų pas gydytojus skaičius, tenkantis vienam gyv.	8,04	8,34	6,0	10,8	0,96
Savivaldybei pavaldžių stacionarines ASP paslaugas teikiančių ASPĮ pacientų pasitenkinimo lygis	20	18,77	17,4	20	1,07
Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyv.	0	3,68	0	17,2	0
Sergamumas ŽIV (B20-B24) ir lytiškai plintančiomis ligomis (A50-A64) 100 000 gyv.	1,35	3,59	0	9	0,38
4.3. Pagerinti motinos ir vaiko sveikatą					
Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1 000 gyvų gimusių kūdikių	0	4,19	0	14,9	0
2 metų amžiaus vaikų MMR1 (tymų, epideminio parotito, raudonukės vakcina 1 dozė) skiepavimo apimtis (proc.)	95,42	94,15	87,2	100	1,01
1 metų amžiaus vaikų DTP3 (difterijos, stabligės, kokliušo vakcina 3 dozės) skiepavimo apimtis	95,19	93,48	81,7	100	1,02
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi vaikų krūminių dantų dengimo silantinėmis medžiagomis programoje	21,33	19,98	6,9	64,8	1,07
Vaikų, kuriems nustatytas dantų ėduonis (K02), skaičius 1 000 gyv.	3,85	3,44	1,1	8,3	1,12
Paauglių (15–17 m.) gimdymų skaičius 100 000 gyv.	7,45	5,85	0	17,3	1,27
4.4. Stiprinti lėtinių neinfekcinių ligų prevenciją ir kontrolę					
Mirtingumas nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	730,93	811,97	372,94	1485	0,9
Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų (I00-I99) 100 000 gyv.	705,15	831,5	687,5	1160,5	0,8
Mirtingumas nuo piktybinių navikų (C00-C97) 100 000 gyv.	295,08	287,38	205,1	411,89	1,02
Standartizuotas mirtingumo nuo piktybinių navikų (C00-C97) 100 000 gyv.	287,11	287,93	233,1	357,1	1
Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų (I60-I69) 100 000 gyv.	154,31	196,01	67,81	500,75	0,8
Standartizuotas mirtingumo nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyv.	153,92	202,52	123,9	436,3	0,76
Sergamumas II tipo cukriniu diabetu (E11) 10 000 gyv.	32,20	42,60	19,70	71,80	0,76
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi atrankinės mamografinės patikros dėl krūties vėžio finansavimo programoje	41,56	48,40	18,2	73,6	0,86
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi gimdos kaklelio piktybinių navikų prevencinių priemonių,	46,56	50,24	31,3	70	0,9

apmokamų iš PSD biudžeto lėšų, finansavimo programoje					
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi storosios žarnos vėžio ankstyvosios diagnostikos finansavimo programoje	40,06	50,44	16,7	71,9	0,79
Tikslinės populiacijos dalis (proc.), dalyvavusi asmenų, priskirtinų širdies ir kraujagyslių ligų didelės rizikos grupei, atrankos ir prevencijos priemonių finansavimo programoje	32,13	37,42	10,0	54,1	0,86

Lietuvos statistikos departamento duomenimis, 2015 m. Panevėžio rajono vidutinis metinis gyventojų skaičius buvo 36 939. Iš jų 49 proc. sudarė vyrai, 51 proc. – moterys. Palyginti su ankstesniais metais gyventojų skaičius sumažėjo 392 asmenimis (2014 m. – 37 331 gyventojas). Vaikai iki 17 m. amžiaus sudarė 17,6 proc. visų Panevėžio rajono gyventojų. Vaisingo amžiaus (15–49 m.) moterys sudarė 20,96 proc. visų moterų. 18–44 m. amžiaus asmenys – 32,4 proc. gyventojų, 45–64 m. – 30,4 proc., 65 m. ir vyresnio amžiaus asmenys – 27,9 proc. Panevėžio rajono gyventojų (1 pav.).

1 pav. Panevėžio rajono gyventojų amžiaus struktūra 2015 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

Remiantis 1 lentelėje „Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos rodiklių profilis“ pateiktais PRS rodikliais ir jų interpretacijomis, galime teigti, jog:

1. Panevėžio rajono sveikatos rodikliai, kurių reikšmės yra geresnės už Lietuvos vidurkį (žalioji zona):

- Mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyv.;
- Standartizuotas mirtingumas dėl savižudybių 100 000 gyv.;
- Gyventojų skaičiaus pokytis;
- Išvengiamų hospitalizacijų skaičius 1 000 gyv.;
- Savivaldybei pavaldžių stacionarines ASP paslaugas teikiančių asmens sveikatos priežiūros įstaigų pacientų pasitenkinimo lygis;
- Sergamumas vaistams atsparia tuberkulioze 100 000 gyv.;
- Kūdikių (vaikų iki 1 m. amžiaus) mirtingumas 1 000 gyvų gimusių kūdikių;

- Standartizuotas mirtingumo nuo kraujotakos sistemos ligų 100 000 gyv.;
- Mirtingumas nuo cerebrovaskulinių ligų 100 000 gyv.

2. Trijų rodiklių reikšmės patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę (raudonoji zona):

- Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv.;
- Transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius 100 000 gyv.;
- Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius 1 000 gyv.

3. Kiti rodikliai patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (geltonoji zona).

Detaliai analizei, kaip prioritetinės sveikatos problemos, pasirinkti šie rodikliai:

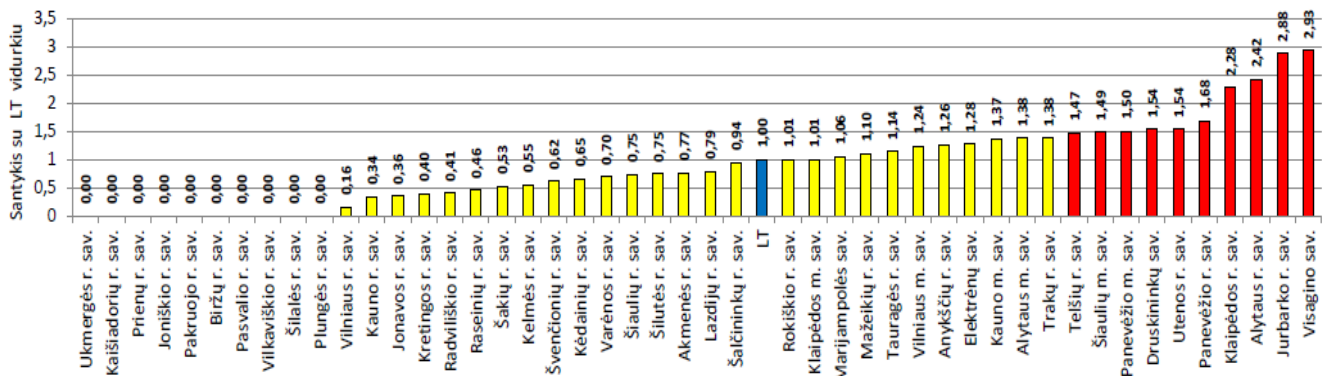
- Panevėžio rajono asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius (detali analizė apims raudonosios zonos rodiklį: asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius);
- Panevėžio rajono gyventojų transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius (detali analizė apims geltonos ir raudonosios zonos rodiklius: transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius, mirtingumas ir standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių);
- Panevėžio rajono gyventojų išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius (detali analizė apims žalios, geltonos ir raudonosios zonos rodiklius: išvengiamų hospitalizacijų skaičius, sergamumas II tipo cukriniu diabetu, išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius).

3. SPECIALIOJI DALIS

ATRINKTŲ RODIKLIŲ DETALI ANALIZĖ IR INTERPRETAVIMAS

3.1. Panevėžio rajono asmenų, žuvusių ar sunkiai sužalotų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius

2015 m. Lietuvoje 1 iš 10 000 darbingo amžiaus gyventojų patyrė sunkų nelaimingą atsitikimą darbe ar žuvo. Iš viso Lietuvoje 2015 m. darbe įvyko 145 sunkūs ir 42 mirtini nelaimingi atsitikimai. 19 savivaldybių (iš 60) 2015 m. nežuvo ar nebuvo sunkiai sužalotas darbe nė vienas asmuo (žr. 2 pav.).

Mažiausi rodikliai		Didžiausi rodikliai	
Savivaldybė	Rodiklis 10 000 darb. amž. gyv.	Savivaldybė	Rodiklis 10 000 darb. amž. gyv.
Ukmergės r. sav., Kaišiadorių r. sav., Prienų r. sav., Joniškio r. sav., Pakruojo r. sav., Biržų r. sav., Pasvalio r. sav., Vilkaviškio r. sav., Šilalės r. sav., Plungės r. sav., Širvintų r. sav., Birštono sav., Palangos m. sav., Neringos sav., Skuodo r. sav., Kupiškio r. sav., Kalvarijos sav., Molėtų r. sav., Zarasų r. sav.	0,0	Visagino sav.	3,0
		Jurbarko r. sav.	2,9
		Alytaus r. sav.	2,5
		Klaipėdos r. sav.	2,3
		Panevėžio r. sav.	1,7
Lietuvos rodiklis 1,0 / 10 000 gyv.			

2 pav. Asmenų, žuvusių ar sunkiai sužeistų dėl nelaimingų atsitikimų darbe, skaičius 10 000 darbingo amžiaus gyv. 2015 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Panevėžio rajono savivaldybė pagal šį rodiklį patenka tarp 12 savivaldybių, kuriose situacija yra prasčiausia, palyginti su šalies vidurkiu. Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio skyriaus duomenimis, 2015 m. Panevėžio rajono savivaldybėje iš viso įvyko 4 nelaimingi atsitikimai darbe (3 sunkūs ir 1 mirtinas). Tai yra 1,7 atv./10 000 gyv., kai Lietuvos

rodiklis – 1 atv./10 000 gyv. Sunkūs sužalojimai įvyko vairuojant automobilį ar savaeigę transporto priemonę, atliekant techninių mechanizmų priežiūros darbus bei atliekant kitus darbus. Mirtinas atvejis įvyko atliekant statybos ar statybos remonto darbus (žr. 2 ir 3 lenteles). Panevėžio rajono įmonėse žuvusių ar sunkiai sužalotų darbuotojų, kurie nelaimingo atsitikimo darbe metu būtų buvę neblaivūs, nebuvo.

2 ir 3 lentelė. *Sunkių ir mirtinų nelaimingų atsitikimų darbe pasiskirstymas pagal įmonių ekonominės veiklos rūšis (2 lentelė) ir pagal atliekamus darbus (3 lentelė) Panevėžio rajono įmonėse 2015 m.*

2 lentelė.

Įmonių ekonominės veiklos rūšis	Nelaimingų atsitikimų darbe		
	Sunkių	Mirtinų	Iš viso (sunkių ir mirtinų)
Statyba	0	1	1
Apdirbamoji gamyba, iš kurių:	2	0	2
plastikinių pakuočių gamyba	1	0	1
alaus gamyba	1	0	1
Žemės ūkis	1	0	1
Iš viso	3	1	4

3 lentelė.

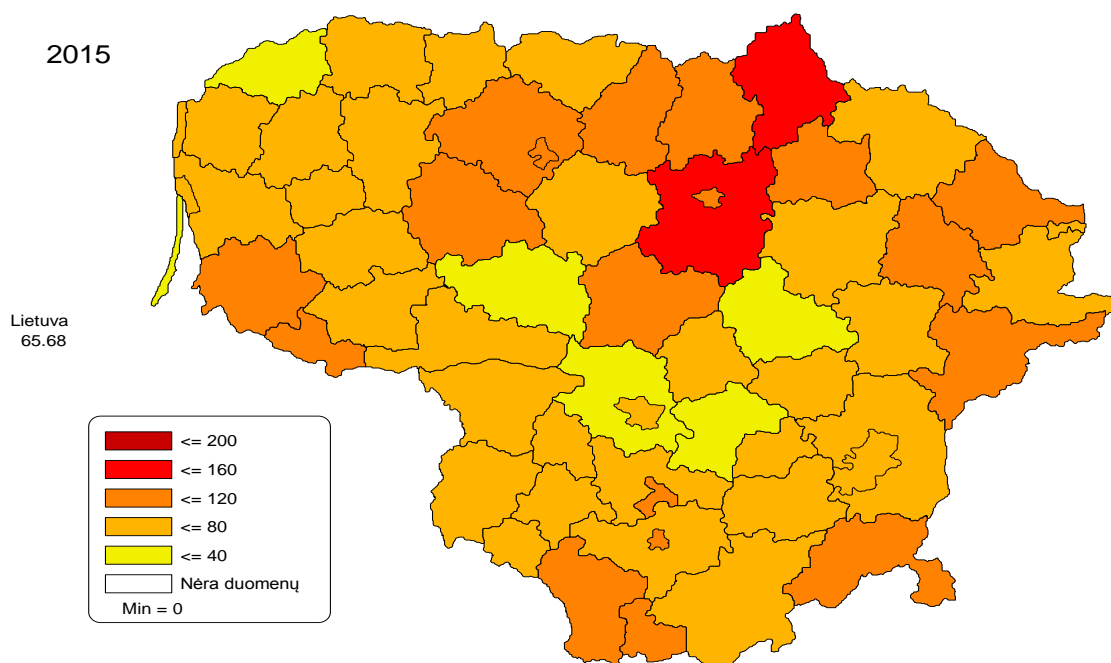
Atliekamas darbas	Nelaimingų atsitikimų darbe		
	Sunkių	Mirtinų	Iš viso (sunkių ir mirtinų)
Statybos, statybos remonto darbai	0	1	1
Automobilių, savaeigių transporto priemonių valdymas ir vykimasis jomis	1	0	1
Techninių priemonių, mechanizmų aptarnavimas, priežiūra, susiję darbai	1	0	1
Kiti darbai	1	0	1
Iš viso	3	1	4

Šaltinis: Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Panevėžio skyrius

3.2. PANEVĖŽIO RAJONO GYVENTOJŲ TRANSPORTO ĮVYKIUOSE PATIRTOS TRAUMOS

Vienas iš LSP uždavinių – *Mažinti avaringumą ir traumų kelių eismo įvykiuose skaičių*, ieškant šios problemos priežasčių bei jos sprendimo būdų. Nors Lietuvoje ir skiriamas nemažas dėmesys avaringumui keliuose mažinti, 2015 m. stacionare užregistruoti 1 908 ligoniai, patyrę traumą kelyje, tai yra 6,2 karto daugiau nei žuvusiųjų.

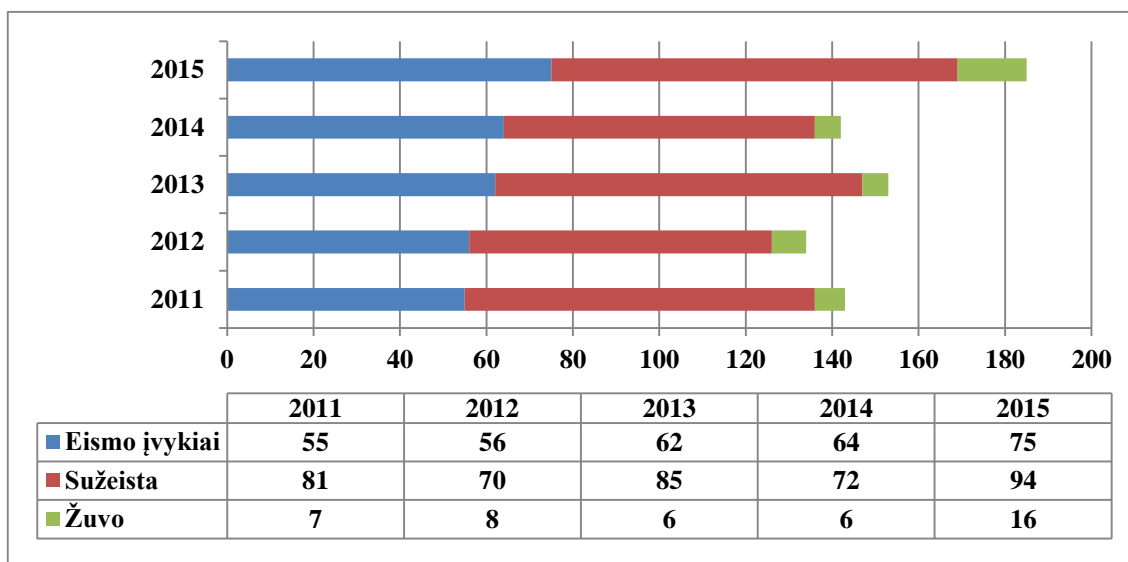
2015 m. daugiausia transporto įvykiuose patirtų traumų buvo užregistruota didžiųjų šalies savivaldybių gyventojams (Vilniaus m. sav. – 306, Kauno m. sav. – 122, Šiaulių m. sav. – 102). Tai lemia didesni ir intensyvesni transporto priemonių srautai didžiuosiuose šalies miestuose. Tačiau, vertinant rodiklius, šios savivaldybės atsiduria mažiausiose ar vidutinėse pozicijose, o didžiausiose atsiduria Biržų r. sav. – 151,9/100 000 sav. (39 traumų atvejais), Panevėžio r. sav. – 129,9/100 000 gyv. (48 traumų atvejais). Šios savivaldybės Lietuvos vidurkį viršijo beveik 2 kartus (3 pav.).

3 pav. Transporto įvykiuose patirtų traumų skaičius 100 000 gyv. 2015 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Apžvelgiant 2011–2015 m. Panevėžio apskrities VPK kelių policijos biuro pateiktus duomenis, matome, jog Panevėžio rajone nuo 2011 m. daugėja eismo įvykių (36 proc.). Žuvusių ar sužeistų asmenų eismo įvykiuose skaičius 2015 m. taip pat žymiai išaugo (žr. 4 pav.). 2015 m. 13 eismo įvykių buvo dėl neblaivių vairuotojų kaltės.

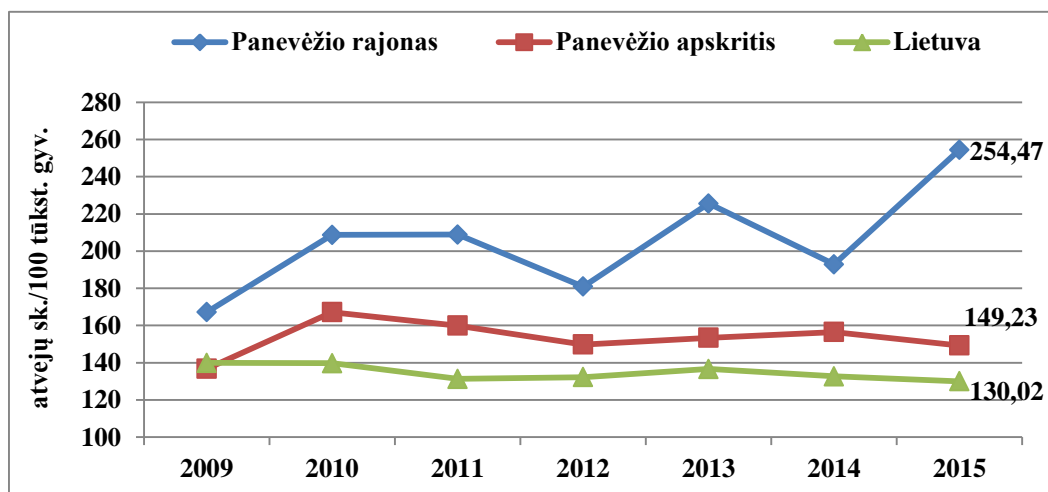

4 pav. Eismo įvykiai ir nukentėjusieji Panevėžio rajono savivaldybėje 2011–2015 m. (abs. sk.)

Šaltinis: Panevėžio apskrities VPK kelių policijos biuras

Nemirtinų sužeidimų, įvykusių kelių transporto įvykiuose, skaičius 2009–2015 m. laikotarpiu, Panevėžio rajone buvo žymiai didesnis nei Lietuvos ir Panevėžio apskrities, ir 2015 m. jis dar labiau augo (5 pav.).

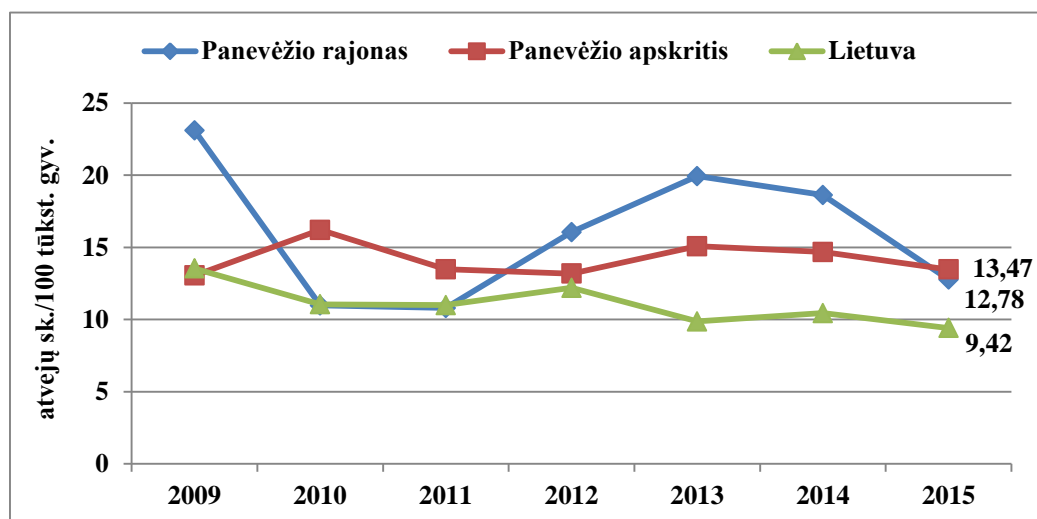

5 pav. Nemirtinų sužeidimų, įvykusių kelių transporto įvykiuose, skaičius 100 000 gyv. 2009–2015 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Analizuodami mirtingumą dėl transporto įvykių, matome, jog Panevėžio rajono standartizuoto mirtingumo reikšmė yra didesnė už Lietuvos reikšmę. 2015 m. Panevėžio rajone mirtingumas transporto įvykiuose sumažėjo beveik 6 atvejais 100 tūkst. gyv. (6 pav.). 2009–2015 m. laikotarpiu vyrų transporto įvykiuose žuvo daugiau nei moterų. 2015 m. eismo įvykiuose nežuvo nė viena moteris, nė vienas vaikas ar vyresnis nei 65 m. žmogus. Daugiausia žuvo 18–44 m. amžiaus rajono gyventojų.

6 pav. Standartizuotas mirtingumas dėl transporto įvykių 100 000 gyv. 2009–2015 m.

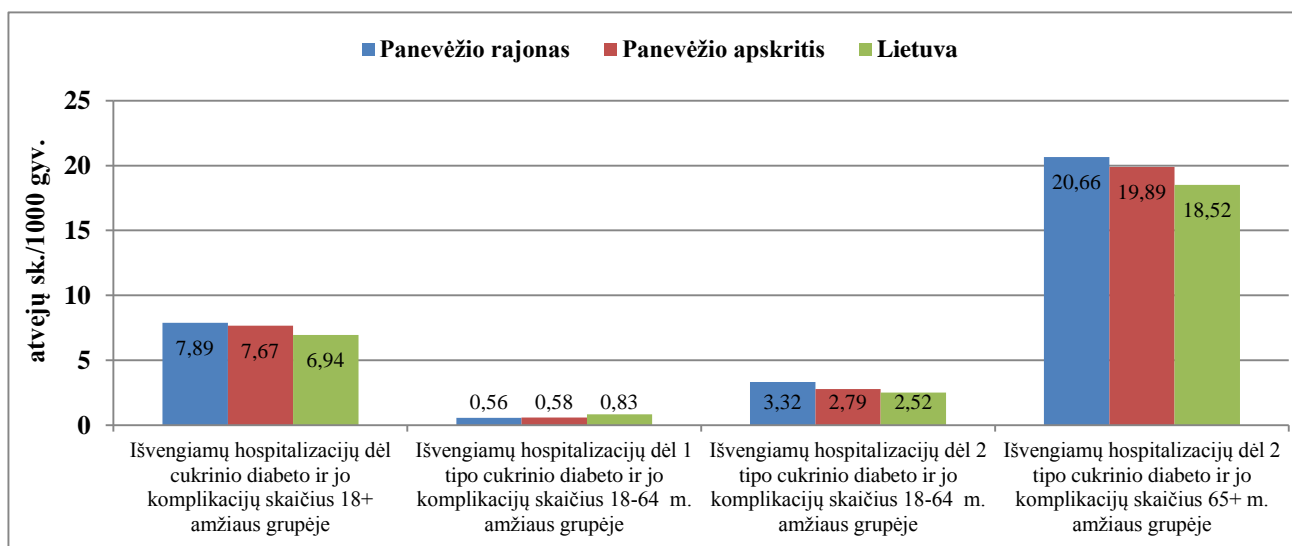
Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Didelis avaringumas Lietuvoje sietinas su neatsakingu žmonių elgesiu prie automobilio vairo, gatvėje ar kelyje, netinkamu eismo organizavimu, automobilių ir kelių būkle, dėl laukinių gyvūnų kaltės, blogo matomumo ir kt. aplinkybių.

3.3. IŠVENGIAMA HOSPITALIZACIJA

Išvengiama hospitalizacija – tai hospitalizacija, kurios galima išvengti imantis prevencinių priemonių ir (ar) teikiant reikiamą ambulatorinę sveikatos priežiūrą. Tai skiepais išvengiamos ligos (gripas, plaučių uždegimas ir pan.), lėtinės (astma, diabetas, padidėjęs kraujospūdis ir kt.) ar ūminės ligos (ausų, nosies ir gerklės infekcijos, burnos ar dantų ligos, skrandžio uždegimai ir kt.). Išvengiamos hospitalizacijos plačiai žinomos kaip ambulatorinės sveikatos priežiūros veiklos kokybės rodikliai. Mokslininkai teigia, kad teikiant ambulatorinę sveikatos priežiūrą tinkamai, efektyviai ir laiku, daugelio hospitalizacijų dėl tam tikrų ligų neturėtų būti. Ligos, kurios gali būti išgydytos ar visiškai prižiūrimos ambulatoriniu lygiu, vadinamos ambulatoriškai valdomomis ligomis (toliau – AVL). Todėl atvejai, kai pacientai, kuriems nustatyta AVL sąraše esanti liga, guldomi į ligoninę, rodo, kad jie negavo tinkamos ambulatorinės sveikatos priežiūros, ji buvo neefektyvi arba suteikta ne laiku. Iš viso 2015 m. Lietuvoje buvo 97 672 (33,6 atv./1 000 gyv.) išvengiamos hospitalizacijos atvejų, Panevėžio rajone 27,83 atv./1 000 gyv.

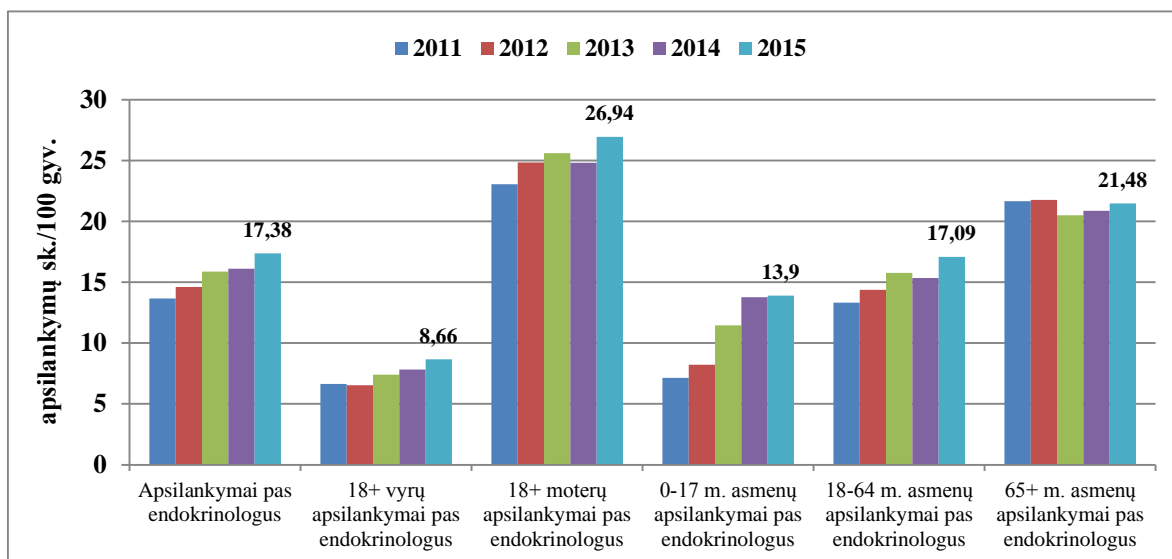
Išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų Lietuvoje 2015 m. buvo 16 539 (6,94/1 000 gyv.). Panevėžio rajono savivaldybė pagal šį rodiklį patenka tarp 12 savivaldybių, kuriose situacija yra prasčiausia (7,89 atv./1 000 gyv.), palyginti su šalies vidurkiu. Daugiausia hospitalizuoti dėl II tipo cukrinio diabeto ir jo komplikacijų 65 metų ir vyresni rajono gyventojai (žr. 7 pav).

7 pav. Išvengiamos hospitalizacijos dėl cukrinio diabeto ir jo komplikacijų 2015 m.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

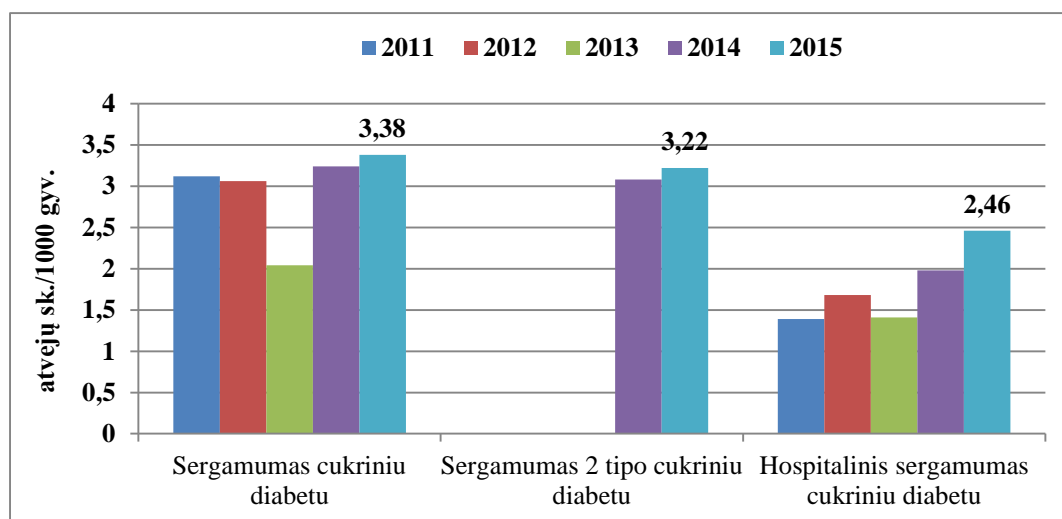
Remiantis statistiniais duomenimis, Panevėžio rajono gyventojai pas endokrinologus lankosi vis dažniau. Stebint 2011–2015 metų laikotarpį, pastebimas apsilankymų skaičiaus pas endokrinologus tendencingas augimas. Moterys pas šios srities specialistus lankosi tris kartus dažniau nei vyrai, taip pat į šiuos specialistus dažniau kreipiasi vyresnio amžiaus asmenys (žr. 8 pav.).

8 pav. Apsilankymai pas endokrinologus pagal lytį ir amžių 2011–2015 m. 100 gyv.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

Sergamumas cukriniu diabetu didėja, nuo 2013 metų stebimas sergamumo augimas. Cukriniu diabetu daugiausia serga 65 metų ir vyresni rajono gyventojai, moterys dažniau nei vyrai. Hospitalinis sergamumas – tai išrašytų iš stacionaro ligonių, kurių pagrindinė gydymosi stacionare diagnozė buvo cukrinis diabetas, skaičius. 2015 m. Panevėžio rajone hospitalinis sergamumas didėjo (2,46 atv./1 000 gyv.) ir pasiekė Lietuvos rodiklį (2,47 atv./1 000 gyv.). Dažniausiai hospitalizuoti 65 metų ir vyresni rajono gyventojai, vidutinė gulėjimo trukmė dėl cukrinio diabeto 9 dienos (ilgėja gulėjimo laikas) (žr. 9 pav.).

9 pav. Sergamumas ir hospitalinis sergamumas cukriniu diabetu Panevėžio rajone 2011–2015 m. 1 000 gyv.

Šaltinis: Higienos instituto Sveikatos informacijos centras

IŠVADOS

1. Panevėžio rajono rodiklių reikšmės, palyginti su Lietuvos vidurkio rodikliais, pasiskirsto taip: 17,6 proc. rodiklių patenka į geresnę kvintilių grupę (**žalioji zona**), 76,5 proc. patenka į Lietuvos vidurkį atitinkančią kvintilių grupę (**geltonoji zona**) ir 5,9 proc. patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę (**raudonoji zona**).
2. Galima pasidžiaugti, jog 4 LSP tikslo „Užtikrinti kokybiškesnę ir efektyvesnę sveikatos priežiūrą, orientuotą į gyventojų poreikius“ Panevėžio rajono 6 (iš 25) rodikliai patenka į geresnių kvintilių (**žalioji zona**) grupę.
3. Pagrindinio rodiklių sąrašo analizė ir interpretavimas („šviesforo“ kūrimas) atskleidė, jog Panevėžio rajone antrus metus išlieka 2 opios sritys. 2 LSP tikslo „Sukurti sveikatai palankią fizinę darbo ir gyvenimo aplinką“ uždavinio „Kurti saugias darbo ir sveikatos buities sąlygas, didinti prekių ir paslaugų vartotojų saugumą“ 1 (iš 4), o tikslo „Mažinti avaringumą ir traumų kelių įvykiuose skaičių“ 1 (iš 3), rodikliai patenka į prasčiausių savivaldybių kvintilių grupę (**raudonoji zona**).
4. Nemirtinų sužeidimų, įvykusių kelių transporto įvykiuose, skaičius 2015 m. Panevėžio rajone buvo žymiai didesnis nei Lietuvos.
5. 2015 m. Panevėžio rajono savivaldybėje iš viso įvyko 4 nelaimingi atsitikimai darbe (3 sunkūs ir 1 mirtinas).
6. Panevėžio rajone išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičius didesnis nei Lietuvos rodiklis.

REKOMENDACIJOS

Norint mažinti nelaimingų atsitikimų darbe reikėtų:

- kelti darbuotojų kvalifikaciją darbo saugos klausimais;
- netoleruoti žalingų įpročių darbo vietoje;
- didinti darbuotojų sąmoningumą ir skatinti naudoti darbo saugos priemones;
- mokyti darbuotojus teikti pirmąją pagalbą.

Siekiant mažinti gyventojų transporto įvykiuose patirtų traumų skaičių reikėtų:

- stiprinti saugumo priemones;
- gyventojams organizuoti saugaus eismo akcijas (šviesos atšvaitų dalijimas pėstiesiems), informacijos sklaida, mokymai, socialinės reklamos;
- mokyti gyventojus teikti pirmąją pagalbą.

Siekiant mažinti išvengiamų hospitalizacijų dėl diabeto ir jo komplikacijų skaičių:

- didinti ambulatorinės sveikatos priežiūros prieinamumą, efektyvų ir savalaikį reagavimą į paciento nusiskundimus.
-

**PANEVĖŽIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
SAVIVALDYBĖS GYDYTOJA (VYR. SPECIALISTĖ)**

Panevėžio rajono savivaldybės tarybai

**AIŠKINAMASIS RAŠTAS DĖL SPRENDIMO „DĖL PANEVĖŽIO RAJONO
SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2016 METŲ VEIKLOS
ATASKAITOS PATVIRTINIMO“ PROJEKTO**

2017 m. vasario 7 d.
Panevėžys

Projekto rengimą paskatinusios priežastys:

Vadovaujantis Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų, patvirtintų Panevėžio rajono savivaldybės tarybos 2008 m. balandžio 10 d. sprendimu Nr. T-77, 22.8 punktu, Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro direktorius teikia savininko pareigas ir teises įgyvendinančiajai institucijai tvirtinti biuro 2016 metų veiklos plano įgyvendinimo ataskaitą.

Sprendimo projekto esmė ir tikslai:

Sprendimo projekto tikslas – patvirtinti Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos ataskaitą.

Kokių pozityvių rezultatų laukiama:

Laukiami teigiami rezultatai – patvirtinus Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro 2016 metų veiklos ataskaitą, biuro direktorius bus atsiskaitęs už 2016 metų veiklą Panevėžio rajono savivaldybės tarybai, kaip tai nustatyta Panevėžio rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuro nuostatų 22.8 punkte. Biuras, tęsdamas 2008 metais pradėtą veiklą, susitelks savo tiesioginių funkcijų vykdymui.

Galimos neigiamos pasekmės priėmus projektą, kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta:

Nėra.

Kokius galiojančius teisės aktus būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą:

Nėra galiojančių teisės aktų, kuriuos būtina pakeisti ar panaikinti, priėmus teikiamą projektą.

Reikiami paskaičiavimai, išlaidų sąmatos bei finansavimo šaltiniai, reikalingi sprendimui įgyvendinti:

Sprendimo įgyvendinimui lėšos nereikalingos.

Kiti, sprendimo rengėjo nuomone, reikalingi paaiškinimai:

Sprendimo projektui nereikalingas antikorupcinis įvertinimas.

Savivaldybės gydytoja (vyr. specialistė)

Renata Valantinienė